

Eren ells

Carles Rebassa

XXVI Premi Ciutat de Tarragona de novel·la Pin i Soler

Narratives

Angle Editorial

Eren ells

Narratives

84

El jurat del XXVI Premi Ciutat de Tarragona de novel·la Pin i Soler (2016), convocat per l'Ajuntament de Tarragona, Òmnium Cultural del Tarragonès i el Centre de Normalització Lingüística de Tarragona, el formaven Maria Lluïsa Amorós, Margarida Arizeta, Pere Guixà, Bernat Puigtobella, Vicenç Villatoro i Joan Chavarria com a secretari.

© 2016 Carles Rebassa

© Joel Subiabre, per la imatge de portada

© 9 Grup Editorial SL, per l'edició
Angle Editorial
Muntaner, 200, àtic 8a / 08036 Barcelona
T. 93 363 08 23
www.angleeditorial.com
angle@angleeditorial.com

Disseny de col·lecció: J. Mauricio Restrepo

Primera edició: setembre de 2016

ISBN: 978-84-15307-41-9

DL B 17287-2016

Impress a Romanyà Valls, SA

No és permesa la reproducció total o parcial d'aquest llibre,
ni la seva incorporació a un sistema informàtic,
ni la seva transmissió en cap forma ni per cap mitjà,
sigui electrònic, mecànic, per fotocòpia, per gravació o altres mètodes,
sense el permís previ i per escrit dels titulars del copyright.

Eren ells

Carles Rebassa

XXVI Premi Ciutat de Tarragona
de novel·la Pin i Soler

 Angle Editorial

*I vils llavors nosaltres
que amàvem el murmuri
del capvespre, les cases,
els camins vora el riu,
les llums roges i brutes
d'aquells indrets, el mal
amorosit, callat —
arrancàrem les mans
de la cadena viva
i callàrem, però al cor
la sang es va estremir,
vam perdre la tendresa
i el dolç abandonar-se
al camí vora el riu —
alliberats, sabérem
que érem sols i vivíem.*

CESARE PAVESE

*Torna'm, ah, torna'm als anys
de la noiesa,*

*amb els amics
a la riera, amb els passeigs
i a les pistes de tennis*

i el ping-pong.

No. No.

*Torna'm a la furiosa
passió que de mi va fer un altre.
Ja no seré mai més el noi
que feia jocs.*

I me n'alegro.

JOAN VINYOLI

I

Joel

En Veces diu que sóc un home llop. Nosaltres li diem Veces, a en Jaume Veces, perquè amb aquests cabells que passeja pareix na Maria Copada. Després d'haver-m'ho dit una vegada, això d'home llop, com que li va semblar que la cosa tenia gràcia, va voler que m'ho comencessin a dir els altres. Ell, durant dues setmanes d'ençà del primer cop que m'ho va dir, va anar per l'institut amb un llibre que es titula així, talment, *L'home llop*, d'un francès o que és nascut en un d'aquests països on encara parlen francès. A mi no m'agrada gaire que em vegin llegir. No perquè me n'empegueixi, sinó perquè ningú no n'ha de fer res, penso, del meu cap. A en Veces no sé si li agrada més llegir o que el vegin amb un llibre i el sentin que parla de tal o tal autor que és segur que no ha llegit. No ho entenc però ho entenc: aquí s'usa molt que qualsevol mitja tifa marqui la gent pel color dels mitjons o per si sap fer tal o tal cosa. Com nosaltres, que diem Veces a en Jaume Veces pels cabells de fulla de veça que té. No ho sabia explicar clarament, però els hi té. N'hi ha que pensen que li diem Veces perquè és un putifeina, però no: ell no és d'aquests que passen el dia asseguts al sol com a sargantanes, fumant porros i mirant la gent com passa per la vida, com en XEIC. En XEIC sí que ho és, així.

Jo també ho puc semblar, de vegades, si em miren malament i de lluny, i de vegades potser m'agradaria ser-ho. Què faria? Doncs això: mirar, seure, fumar porros, barrinar, sortir de festa, tenir bones històries, no complicar-me. Però tot això ja ho faig, i parlar del que ja faig com si no ho fes és si fa no fa com si parlés algú que ja ha passat a ser la frustració. Jo faig aquestes coses, però la vida no és fer aquestes coses. Què vull jo? Saber les coses que hi ha al món que no són aquestes coses. Per ventura és per això que en Veces em diu que sóc un home llop, perquè quan m'agafen arrancades no sé estar quiet, sóc lluent i esponerós, faig mirera, sóc mirador, semblo un brollador que desprèn coses bones, el meu cos es converteix en jo i jo sóc el cos de tots els altres, sóc tan blai i tan preciós que em fa l'efecte que tothom m'estima i m'és amic i ve a dir-me alguna cosa bona. En Veces diu que això és una lluna plena que tinc que se'm dispara, que això és la meva sort i la meva desgràcia, perquè de tot en vull més, i que no tindria, diu, gens de futur assegut a qualsevol plaça de districte fumant i entrant cada mitja hora a una botiga de pakistanesos a comprar una Xibeca o una bossa de porqueries. De vegades no sé si callar o ser lluent.

Això de la lluna plena ho crec relativament. És cert que el desig és més fort que la mateixa música que té la vida, i que fa dies i dies que tinc setze anys i massa gent em diu que tinc tota la vida davant. Collonades, perquè pel que jo sé tota la vida la tinc darrere: jo sé el que he viscut i sé què és el moment d'ara. No cal que ningú m'expliqui què se sent quan tens quaranta anys. Què més, a mi?

Però amb en Veces no tot són flors i violes. Amb ell sempre hi ha gat amagat. Ell em diu les coses per a impressionar-me, per a seduir-me, perquè no hi ha res que li agradi més que dur-me al camí rosa al vespre, darrere l'institut, anar

a peu fins a l'edifici en construcció i fer-me feliç darrere un baladre, a cinc metres del pou pudent envoltat d'un filferro ple de rovell. I jo el deixo fer, és clar. En Veces és així, malsurat, cabronet, llunàtic, loquaç. M'agrada aquella sensació de tenir-lo parlant de no sé quina perspectiva de la destrucció mentre em desembotona els dallonses i em fa passar per ull. Em vol impressionar i jo em deixo impressionar, perquè també m'agrada sentir-me petit, indefens, com un que pensa que en Veces és un noi molt llegit i l'escolta amb admiració. La veritat és que quan li pega per un llibre no l'amolla: en parla, hi va, hi torna, en Veces. Ara fa temps que en passeja un que va d'uns que entren dins una casa d'una zona inhòspita de l'Amèrica del Nord i maten una família sencera pel cap d'endur-se'n tres rals. Ja me n'ha llegits no sé quants, de trossos. És que en Veces és així: en lloc de donar-te el llibre i dir-te «Au, llegeix», no, t'agafa, et fa el cerimonial, te'n llegeix bocins com si fos una cosa seva que t'ha de mostrar ell. Temps enrere me'n llegia un, aquells dies que sempre fèiem campanya, d'uns nois que eren de no sé quina ciutat, americana o anglesa, no ho sé, i n'hi havia un que era punk i havia anat a parar el darrere en un lavabo (la cosa començava així, com si fosses de l'altre món), i un altre que era un drogat, que en coneixia un que pensava que era una estrella de rock, i se n'anava amb un fanàtic que l'acabava fent bocins amb un altre fanàtic. «Això té a veure amb les nostres vides, Tità», em deia, enravenat com si ho hagués llegit per primera vegada. I jo pensava, Veces, quina merda que llegeixes, vés a cagar, llegeix Tolstoi o portam al camí rosa, però no em diguis *Tità*, que no m'agrada.

En Veces no és ximple ni estrictament un vanitós sense remei. Parla de l'existència criminal, del destí fosc que cadascú té imposat d'ençà del moment que va nàixer, què sé jo. Diu coses lletges com ell, que és lleig. Té una lletjor que no és be-

lla, però sí que és entranyable. Jo no el beso mai, perquè em fa l'efecte que s'encaterinarà de mi, com quan les seves carícies són massa carícies, i li he de llevar la mà, i m'he de posar fred com si estigués amb un home gran. Aleshores dins meu hi ha un silenci tan fort com una multitud que xiscla enmig d'un cercle de policia.

Potser és que el silenci em fa nosa. I mira que el cerco, eh? Però cada cosa té el seu moment, i és necessari cridar, sobretot *cridar* quan cal. I cal, eh? Ja m'ho poden venir a demanar, a mi. És que he de reconèixer que em molestava que en Veces volgués que em diguessin home llop. Ja sé que són paranoies, però em feia l'efecte que era com si ells em diguessin que tenia una cosa guardada a dins, reprimida, emprenyadora, i com si la tragués amb tota la força, com un que fos capaç de matar, així de cop, i després fer com si no hagués passat res, no sé, a l'estil de la màfia o d'un vampir. I després em poso a barrinar i a pensar, vejam, quines poden ser les causes d'aquest llop? Qui em deu haver mossegat? Qui m'ha convertit en la mala persona que sóc?

I em dic a mi mateix, Sebastià, qualsevol pensaria que ha estat la infantesa al centre de menors. Però no. Jo sé qui sóc, i no sóc les meves circumstàncies. Ha d'haver estat un altre llop, un llop afamegat i amb ganes de reproduir la seva essència fastigosa, que m'hagi mossegat i m'hagi deixat, escampat dins la meva crisi, l'oi de les seves cèl·lules. Perquè deu ser fàstic, el que tinc. Oi que quan s'acumula en excés, penso jo, rebenta en merda, s'expandeix, es converteix en força blanca, en una mena d'entusiasme positiu! Oi de ser un bon noi, oi d'estudiant, oi d'anar pel carrer i de viure en un barri ple de coses de cada dia, oi de no veure res més que el mateix oi, fins que un dia tot diu «Au, pastura», i resulta que hi ha més coses que les coses dolentes, i tu et converteixes en una mena

d'àngel que fa precisament aquesta funció: d'àngel. És ben bé de per riure.

«Tu ets meu, tu i jo serem un», em diu en Veces quan em té la natura ensofronyada dins el cau. Jo estic excitat però dic a en Veces que no digui aquestes coses, que em fa desenravenar, i ell suposo que ho entén, perquè, ridícul i tot, ho creu quan m'ho diu, i és que en Veces m'estima encara que jo no l'estimi. Per tant, no és ell el llop que m'ha mossegat i m'ha fet tornar un noi dolent.

Jo sóc un noi dolent, un malànima, i m'ho repetesc milions de vegades al capvespre, amb el llum apagat, les persianes tancades, les espelmes enceses que en Ramon odia i que jo tinc enceses perquè així em fa l'efecte de viure en un altre moment del temps, lluny del renou de les cases que tomben aquí mateix. Encara que en Ramon, amb aquella cara de forat tort, em foti un crit i em digui que un dia pegaré foc al pis. Tant de bo ho faci, el dia que l'àvia falti. M'agradaria fer-ho. Estar jo tot sol, com si el foc cremés per fora i no arribés a la meva cambra. Jo tancat amb mi mateix, amb la penombra que fan els quatre cartells rònecs que tinc penjats a les parets, el prestatge amb els quatre llibres i les altres quatre coses repartides per les parets, quatre, de l'habitació. El meu món de quatre en quatre, les tres dimensions de les coses i la penombra pul·lulant de les espelmes, i jo que n'obro una altra, la quarta, la de ser jo amb mi mateix, sense escola, sense els nois, sense en Veces ni ningú. Jo mateix sense la meva vida tota carregada de memòria, sense els nens del centre, sense els pares morts, sense la meva germana i en Ramon, sense el meu germà a la presó, sense l'àvia, més tota sola i més freda que una cotorra de monja. Jo mateix sense aquest pensament de si penso jo tot sol o penso a partir dels altres.

Però en Ramon i la meva germana no són el llop que m'ha

mossegat. Ni l'àvia, pobra, que ha de viure entre dues famílies que es fan nosa: en Ramon i n'Amanda, que són una família que ha d'aguantar una vella i un nen, i jo, que sóc la meva família, les meves cames, les meves mans, el meu dallonses i allà on vagi. L'àvia els diu que no pateixin, que la vella se n'anirà en orris d'aquí a dos dies, i en fer divuit anys, al nen les cames li faran el molinet per a agafar la porta i partir escopetat sense tancar-la.

Obrir la porta i partir, no mirar enrere per si mai calgués recordar com era. Aquest és el meu record de cada dia: la porta que t'espera oberta, encara que darrere, passat el jardinet i els parterres, hi hagi el carrer antic que coneixes tant, carrer que has viscut amb les cames curtes i amb les cames peludes, i al llindar de la porta t'hi esperi l'àvia amb un panet de sobrassada i una presa de xocolata, àvia. Com un nen amb els ous peluts. Aviat farà un any d'això, del dia mortificant en què es va obrir per a mi la porta del centre de menors com si s'obris la porta de la presó per a un presidiari del cinema. M'agradava viure-hi, allà sí que era com si fos un home llop. Allà calia tenir caràcter, imaginació, ser dolent, ser bo, lluir, sobreviure, ser gran. Potser m'agradava perquè era tot el que coneixia, quan ni em recordava de qui era ma mare i tan sols coneixia l'àvia, que venia cada dissabte al matí i seia una hora davant meu, callant o dient pestes de les veïnes del carrer. Això fins que un dia em va cridar el director i em va dur a la sala de parlar i em va dir, amb aquella veu una mica de film de capellans, «Sebastià, ja tens setze anys, i a més tens la teva germana. Demà te n'hi vas a viure. Ella, el seu home i la teva àvia ja t'esperen», i va ser com si una part de la meva vida comencés en aquell moment.

I després, en tres segons, un s'avesa a ser gran i a ser un home. A anar a escola o a no anar-hi, i a tenir una clau per a obrir la porta quan convé, encara que de tant en tant hagi d'anar a veure l'assistent social que, diuen, encara és la meva tutora.

De vegades em recordo del dia que ho vaig contar a en Veces. Em va demanar que què hi feia, a l'institut, i que d'on venia i això, i li ho vaig explicar tot. Li vaig dir «Vols que t'expliqui la meva vida, Jaume?» —perquè aleshores encara no li deïem Veces—, sense tenir-hi una confiança especial, un horabaixa que havia de ploure i l'aigua de la pluja estava rabiosa i estotjada dins els núvols, i en Veces estava quiet i no m'interrompia, ni tan sols mirava a banda i banda per si venia ningú. I quan vaig acabar la història, em va abraçar, m'agafava la mà, semblava més gran, no semblava ell, no semblava el fill de puta cabró malalt que és, i m'era amic i era amorós. Jo no ho entenia però el deixava fer. En Veces tan sols torna amorós quan anam al camí rosa. Però aquell dia, no ho sé, érem a la plaça París, i allà en un altre banc hi havia n'Albert Abat i la seva colla, i en Veces em va abraçar, per a consolar-me, perquè el sentís a prop i no em sentís sol. Ell havia estat el primer noi, ell i en XEIC, amb qui havia parlat quan vaig arribar a l'institut. Ell, en Veces, va ser el primer que em va venir, quan jo era en un racó del pati sense dir ni piu ni qui era, i em va dir que el meu posat li resultava familiar. És un cap de fava de casa bona, en Veces. I és un fill de puta i un noi dolent com jo.

Potser ell pensa que anam junts, que ens hem de veure algun capvespre i seure al seu llit i parlar de les coses de quan ell era petit i jo era un nombre d'expedient, i fer-nos petons i tot això. Per això fa cara de vinagre quan li dic que no, i s'enfada, o fa com si s'enfadés, com si fóssim una parella de

forasters i ell fos qui comanda. I no. Tal vegada ho va pensar aquell dia, quan em va abraçar per a acollir-me. I mentre m'abraçava, asseguts al banc que hi ha davant la Caixa, jo mirava darrere les seves espatlles de noi que té un any més que jo, i veia aquell grupet damunt un banc, i vaig reconèixer n'Albert Abat, que és un de l'institut, un que em mira de vegades d'ençà dels primers dies de classe, quan m'arrambava a la reixa per a fer un porro, un que no va mai tot sol enlloc, que sempre en passeja quatre o cinc darrere, un que em va mirar tot el temps que en Veces m'abraçava, i no feia cara de res, tan sols de mirar-me, però una cara rabiosa de mirar-me i de no ser on era sinó amb mi tot just amb la mirada, i jo vaig pensar que potser ell, n'Albert Abat, hauria volgut ser dins aquella abraçada i no pas seure amb la seva colla de mitja dotzena.

Cada dia hi penso, pobre Veces. I no per l'abraçada, sinó pels ulls de n'Albert Abat en un banc a cinquanta metres. O pels ulls de n'Albert Abat a l'institut, que sobresurten dels ulls de les colles de nois i noies que el poblen com un vellut ple de colors. N'Albert Abat sempre hi és, a cinquanta metres, com ara, que són les nou del matí ja passades, gairebé mig quart de deu, i n'Albert Abat, blanc com una taca de lleixiu, espera amb na Clara i na Carla, les bessones impossibles, i en Puça, que en té una a cada banda, arrambat a la reixa de l'institut i no diu res.

Sou a la sala, havent dinat. Ton pare i ta mare, al sofà, que s'arrabassen el pèl del parrús amb les notícies del diari i de l'informatiu del migdia. Tu, Jaume, assegut al balancí, remenant les cuixes. Ton pare et mira de biaix, tan de biaix que ja pareix que té un ull a la biorxa, i pensa, xic, sí que es remena, aquest al·lot. Ta mare fa alguna capada, mira cap a la paret blanca i pensa en coses tranquil·les: el llit fet de la teva habitació, les parets blanques sense taques, la teva roba neta dins els calaixos, la feina de l'escola feta i a punt per a lliurar.

Aquesta tranquil·litat et trasbalsa, el silenci t'inquieta, just pel fet que tot pot canviar en un instant. Tu saps que tot el que ara és quiet pot fer despertar el moviment. En el teu silenci càndid sovint penses que un dia, de tanta tranquil·litat, de tanta serenor, de cop la mecànica del món pot canviar, el que és un sí pot tornar un no, les parets es poden fondre, els quadres poden caure, tota la casa us pot caure damunt el cap, de cop, sense avisar i sense que ton pare hi pugui fer res, hi pot haver una gran esfondrada, s'hi pot barrinar un avenc, el carrer en massa pot entrar dins el lloc que un dia havia estat casa vostra. Aleshores sí que podran fer planys i tanys i aïs i uis, aquesta genteta de ton pare i ta mare. I més sentits que els que fan ara, llegint assassinats de velles per néts drogo-

addictes o la mort tràgica d'un noi de disset anys, rebentat per una Guzzi V7 aquesta setmana, mentre travessava un pas de vianants.

Vosaltres no us veureu mai en situacions així, pensa ta mare. Ho deu pensar. Si no, no podries entendre per què quan hi ha una notícia d'aquestes sospira, fa una ganyota i després et mira i somriu. Li deu agradar que es mori, la gent?, que desaparegui, la gent?, que plori, la gent? O és que pensa que a tu t'agrada? No. Això són coses que no s'han vist mai dins aquesta casa, Jaume. No sou truculents, vosaltres, Jaume, sou bona gent, teniu sort, us van bé les coses. Ton pare calla, i tots tres ben asseguts al sofà de la sala havent dinat.

Hi ha molta distància entre tu assegut al sofà davant els teus pares amb el diari i el Telenotícies, i tu amb les coses que tens i les coses que ets. Tu ets com el dolor d'una serra elèctrica plena de rovell enmig d'una sonata de Schubert.

—L'accident d'aquest pobre nen va passar aquí mateix, Ricard.

—Ja ho pots ben dir, pobre nen. I son pare i sa mare...

Tu, assegut i ben compost, amb la teva roba cara, no els dius que el coneixies, que el tenies vist, que es deia Joel i que estudiava a l'institut on vas tu. Que tot just avui s'ha sabut, a escola, que aquest noi que no tenia amics i que vivia no gaire lluny de casa teva, dimecres al vespre va pujar al cel després que l'investís una moto que feia massa via per un carrer de barriada. Unes quantes noies han plorat, i han suspès les classes de darrera hora. Hi havia una estranyesa, no perquè hi hagués un noi que no ha vingut i no vindrà més, perquè a en Joel no el trobarà a faltar ningú, suposes, sinó perquè s'ha mort un noi. Potser si la notícia hagués estat que en Joel va llenegar pel carrer i es va trencar el fèmur, la gent diria, a l'institut, pobre penço, que colló, mira que trencar-se el fèmur... Però

avui ningú no deia pobre imbècil, mira que morir-se, el cap de fava...

Els nois morts són com una essència que es manté surant entre els nois vius. Els nois morts fan molta pena perquè han hagut d'aprendre de cop que la mort és una part de la vida.

També ho heu comentat al bar Sevilla, en XEIC, en Sebastià i tu, on tu convides pràcticament sempre perquè ets l'únic que sempre té diners a la cartera. Quan en parlàveu, en XEIC callava i no escoltava, com sempre, perquè per televisió feien una sèrie que li agrada. Al Sevilla, amb una Estrella perhom, en Sebastià no volia estar content, i no ho estava, però tampoc no volia estar trist, i tampoc no ho estava. Tu parlaves de la diferència entre la vida i la mort. Amb la por que en qualsevol moment en Sebastià et deixés d'escoltar, parlaves d'en Joel viu: un noi estrident, amb miula de nena, vestit com si estudiéssiu en una escola privada, sempre a classe sense fer campana, amb aquell posat de nen que fa una bufonada i encara fot el comentari, que sap que no li han de trencar mai la cara perquè és un nen que sembla nena, encara que no s'afaiti gaire i li surti barbó i mostatxet de nena, cerrut i magre. I després parlaves d'en Joel mort: ajagut vora les rodes d'un Peugeot estacionat, amb els ossos estellats i els budells rebentats. I deies que no li havien romput mai la cara, però va acabar esventrat sense tenir por de morir, esclafat al carrer mentre la seva mare l'esperava per a sopar i algú el tapava amb un llençol vell que una veïna havia llançat pel balcó. I et demanaves, en veu alta, si se senten trists o ploren, els vius, abans de morir. Veuen la vida que travessa a tota potència?

Que en XEIC no digui res, s'embambi i faci cara de closca de nou és natural. Avui, però, et sorprenia la cara agra, inexpressiva, d'en Sebastià, la cara preciosa d'en Sebastià com si estigués a punt de rapinyar-lo un gat salvatge. No et mirava,

feia glops infantils de cervesa i parlava en silenci, per a ell. Hi havia molt de silenci, al Sevilla, com si la mort del nen també hi hagués entrat. Dins el buit de no parlar se sentien tot de sorolls: els anuncis de la televisió, la màquina de tabac, el vapor de la cafetera, la fregadissa del rovell de les geleres. Amb tant de silenci de no sentir en Sebastià parlant, senties que les ampolles dringaven quan la madona n'agafava una. En lloc de parlar per a no seure tots tres callats, t'entretenies pensant que les lleixes de vidre que aguanten tot aquell botellum de licor passarien per ull, es desclavarien de la paret, fotrien per avall, la paret s'esclocaria, les ampolles caurien damunt la madona, hi hauria sang en terra i una piscina d'alcohol i de bocins de teixit de la madona del Sevilla, perquè les ampolles, xocant unes amb altres o contra el cantó de la paret, farien vidres i li tallarien la cara, els vells relliscarien i es pegarien un cop sec al clatell o es trencarien coll i barres enmig dels tamborets estesos en terra. Si això hagués començat a passar, en Sebastià hauria alçat el cap, hauria mirat a banda i banda amb un gest heroic, t'hauria dit «Corre, Jaume! Sortim a fora!», i hauríeu deixat en Xeic que s'espavilés com pogués i hauríeu eixit de la ciutat i hauríeu corregut camps a través.

Per què sempre vols saber què pensa en Sebastià i no saps mai què pensa ell? Què hauries donat avui al matí perquè en Sebastià hagués alçat el cap i t'hagués mirat, i amb aquella mitja rialla t'hagués dit «Eestic contentíssim, Jaume, que sigui en Joel qui s'ha mort i no tu?»

Assegut al sofà de casa teva amb les notícies i els pares, que no saben que vas pel camí rosa ni que els teus amics són en Sebastià i en Xeic, tens un llibre obert damunt les cuixes. El volum del televisor no et deixa concentrar, comences un paràgraf, els ulls boten cap al següent, hi tornes, et distraus amb la veu del locutor, amb els comentaris de ta mare a cada frase,

amb la inestabilitat que veus al moble del televisor, que fa cinc pams de llarg i està damunt una tauleta de fusta que pareix enganxada amb saliva dejuna. Vosaltres sempre semblau una família perfecta, havent dinat, ben vestits com si haguéssiu de sortir a fer el cafè pel passeig marítim. A tu t'agrada seure amb un llibre, fer-los-el avinent, que ta mare et miri i et digui «Que llegeixes, Jaume?», i que ton pare alci el cap del diari, les ulleres a la punta del nas, i et demani què llegeixes, i que quan tu, en comptes de dir-li un nom o un títol, li mostris el llibre, faci una capada lenta i satisfeta, no perquè l'hagi llegit, sinó perquè els llibres, els autors, són a les enciclopèdies i al pensament dels homes de bé. El coneixement, diu ton pare, és el que un fill necessita per a afrontar la vida, el coneixement fa lliure, dota la persona de criteri, agilitza el cervell i l'acosta a la possibilitat de dirigir el futur dels seus. Entesos, pare. Però si un dia el moble s'esbuqués i el televisor caigués violentament en terra, pegaríeu un bot del sofà, les rajoles es trencarien, potser amb l'explosió la casa es calaria foc. I probablement, si succeís això, en Sebastià passejaria casualment pel teu carrer i te n'aniries a passar la nit a casa seva. De nit, a casa, tu li parlaries de tots els secrets que saps de la vera del món.

Tot de vegades t'agrada recordar el primer cop que vas tenir el valor d'acostar-te a en Sebastià i parlar-hi. Quan el veies, al principi, et semblava verge, salvatge, silvestre, ensalvatgit, escopit de no sabies quin racó. D'ençà que havia arribat a l'institut, i el veies amb aquella seguretat silenciosa, fumant, posat en aquell racó, impecable, fumant i no dient res, un company nou que no se sap d'on surt, i el veies a classe anotant coses i fent campana de manera natural, tot sol i sense estar pendent de si el veien o no, hi vas voler anar a les totes, Jaume.